

The King of the Swing

Benny Goodman

cert cu vreo 15 componenți, fără opreliști la culoarea pielii. Față de o asemenea metamorfoză, nici limbajul nu avea să rămână neutru. În locul improvizației colective a celor câțiva instrumentiști, intervine jazzul de orchestră cu aranjament întocmit savant (One o'clock jump) ori pitoresc (And the Angels sing — după a noastră „Sîrbă“ a pompierilor). Și timbrul se clasicizează. Patima, asprimea, melancolia și incandescența se tempează în tonuri transparente de strălucire virtuoză, sau în moliciuni de catifea (Sweet Georgia Brown). Intrarea lui Goodman în scenă imbrimă o nouă direcție genului însuși, când Benny aprinde fițitul bombei swing — ritmul swing, freneticul swing, craze swing (sing, sing, sing). Ritmul propulsează muzica swing spre marile săli din marile orașe. Cum gustul multîmii e mai puțin exigent, spre împăcarea tuturor, microfonul se mai încredințează cîte unei soliste care nu mai știi dacă face jazz sau cîntă de-a dreptul muzică ușoară. Altă dată se diluează ritmul specific pînă la picire, într-un cîntec de chitară (ne-electrică!), precum într-un bis, la un recital cu transcripții după Albeniz și Torroba.

Oricum, nepoții ne vor putea auzi, cîndva, povestind pe noi, cei 6.000 din după amiaza și seara aceea, cum arăta spectacolul animat de marele, de incomparabilul Benny Goodman, căruia compozitorii îi dedicau paginile de clarinet, de Benny Goodman, care a reunit regatele clarinetului și al swingului.

Jazzul a început ca un moft; ba, pe aici, prin Europa, îl cam confundă lumea cu muzica ușoară. Cine își putea imagina, la vremea aceea de pîclă încă nerisipită a unui gigantic război, că în mediul interloș și nonșalant al New-Orleansului luase naștere un gen nou de muzică, nici populară, nici de concert, nici fanfară, nici savantă? Și totuși, ceva a-nume trebuia să fie în acea cîntare de negri, ceva în stare să treacă Oceanul, și să străpungă barierele de gust dintre fauna de „night-club“ provincial și spiritul unor rafinați care se numeau Stravinski, Ravel, Milhaud..

După primele recunoașteri, i s-a prezis jazzului destinul efemer al oricărei mode. Necrologul fusese înaintat la tipar, dar muribundul refuza să-si dea sufletul. Așa o dată, a doua oară la fel, pînă cînd lumea s-a obișnuit cu ideea că generațiile dispar, nu însă și jazzul care se tot schimbă, se reînnoiește, de fiecare dată, imprevizibil.

Acum, genul devenit universal își are notată cronologia, denumirea și caracteristicile etapelor, mă rog, ca în istoria oricărui alt gen respectabil.

Un moment marcant al istoriei amintite l-am trăit recent alături de Benny Goodman, în Sala Palatului. Ce-ar fi dacă întotdeauna lecțiile de istorie ar putea fi învățate așa, pe viu, nemuritorii să supraviețuiască la propriu și să-i vedem aieva, ieșind la exercițiu, din vreun conteinere?

Benny Goodman a rămas un capitol al anilor '30, consacrat ca primul clasicist al jazzului, cînd în arta negrilor americani își face apariția virtuozul alb, forjat la flacăra lui Mozart și a lui Brahms, dezinvolt, deopotrivă, în „jazzband“, și la pupitrul primului clarinet al formidabilei Filarmonici din Philadelphia. O personalitate care nu s-a putut mulțumi cu un rol de simplu intrus. În mina lui, modesta înjghebare de instrumentiști negri a devenit un ansamblu de con-